

perfil

El 1959 va acabar la carrera d'enginyer industrial a l'Escola Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona, però des de petit portava a dintre la inclinació per jugar amb els recorreguts i capricis dels electrons. El 1965 va treure per oposició la càtedra de regulació automàtica i calculadores. Ha ensenyat aquesta nova especialització tecnològica a les escoles superiors d'enginyers industrials: a la de Madrid, els primers anys; i a la de Barcelona, fins avui.

Joan Peracaula, mestre de l'electrònica

PERE JOAN SUREDA > TEXT

MARTÍ ARTALEJO > FOTOS

JOAN PERACAULA ROURA, el gran de quatre germans, va néixer a Salt en el si d'una família treballadora. El seu pare Eusebi es va iniciar de manera autodidàctica en l'estudi i la pràctica de l'electricitat i fou un dels tècnics avançats d'una empresa saltenca (can Xarpell) dedicada a fer arribar el misteri de la llum a poblacions i habitatges. «Anys després vaig trobar els llibres d'electricitat que el meu pare havia utilitzat per aprendre. Els guardo com a petits tresors bibliogràfics», diu en Joan. L'Eusebi també va ser un pioner de la ràdio: primer a casa seva i, més endavant, en un local llogat al carrer de Santa Eugènia, a Girona, va tenir un taller de reparació de ràdios i de construcció de petits receptors de piles, amplificadors de so, etc.

Així que el nostre protagonista, quan sortia de l'escola dels Maristes de Girona i arribava a la botiga de casa seva del carrer de Santa Eugènia, es trobava voltat d'una completa gamma d'aparells elèctrics i electrònics i amb un pare que hi entenia. No ens estranya, doncs, que digui: «En el taller del meu pare jo també vaig començar molt aviat a construir alguns aparells electrònics com receptors i petites emissores de ràdio».

Els seus pares, Eusebi i Pilar, s'havien casat el 1929 –en Joan va néixer el 1931–, i amb el seu esforç s'havien pogut fer una casa pròpia, al carrer Àngel Guimerà de Salt. Els estudis

primaris en Joan els va fer als germans de La Salle i a les Escoles Nacionals de Salt. El batxillerat, als Maristes de Girona: venia de Salt en bicicleta, la deixava al taller del seu pare i d'allà cap al carrer Claveria. A Salt participava en els cercles d'estudis de la joventut, en excursions, la representació dels Pastorets i altres obretes. Va

ser el primer impulsor i conductor d'aquestes activitats formatives i lúdiques, en Joan recorda en Salvador Sunyer: «Era més bon director ell que nosaltres bons intèrprets».

Estudis i primers treballs

Aplicat com era, aconseguí una beca que li va permetre anar a Barcelona a estudiar la carrera cap a la qual estava ja ben encarrilat: enginyeria industrial, especialitat d'electricitat. Estudis llargs i amb *numerus clausus* els dos primers anys. Per ajudar-se en les despeses també donava classes particulars. I el 1959 va obtenir el títol i es va convertir en el primer saltenc Doctor Enginyer Industrial.

El seu primer treball com a professional va ser a l'empresa Construcciones Eléctricas Sabadell, on dissenyaven i construïen motors i generadors elèctrics, i automatismes per

*Va començar a construir
petites emissores
al taller del seu pare*

a indústries diverses. Quan aquesta empresa va ser adquirida per la multinacional sueca ASEA, en Joan va començar a desplaçar-se sovint a Suècia. Era a principi dels anys seixanta. «A Suècia, quan anàvem a sopar amb enginyers o directius de l'empresa, al tornar em demanaven que conduís jo, ja que així un més d'ells podia beure durant l'àpat. En aquell temps, les lleis eren molt estrictes en tot el referent a l'alcohol i la conducció i, com que jo no tinc costum de beure, no em costava cap sacrifici d'estar-me'n». Al cap de poc temps, va poder fer compatible el treball a l'empresa amb les classes de professor ajudant a l'Escola Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona, de les assignatures d'electrònica i de màquines elèctriques. Entretant també va fer el doctorat.

Catedràtic a Madrid

L'any 1965 va fer oposicions i va guanyar la càtedra de la nova assignatura titulada «Regulació automàtica i calculadores». Als qui el coneixíem no ens va estranyar gens que en Joan, intel·ligent i treballador, amb tot el seu bagatge d'experiència en el món industrial i universitari, guanyés aquelles oposicions.

I es va convertir en el novell catedràtic d'una matèria que s'estrenava i s'impartia a l'Escola Superior d'Enginyers Industrials de Madrid. S'hi va traslladar amb la seva dona i els seus dos fills, els petits Xavier i Albert. Després va néixer

la Marta. Peracaula s'havia casat amb una gironina, Joana Maria, «intel·ligent, intel·lectualment madura i bonica», a Santa Maria de Porqueres el 1961.

Bolcar tota la seva capacitat a organitzar una nova càtedra en la qual tot estava per fer –programes, infraestructures, laboratoris– era un gran repte. Diu que va tenir la sort de disposar de col·laboradors joves i actius: «Alguns van fer després carreres acadèmiques brillants». I va seguir simultaniejant càtedra i empresa: a la mateixa ASEA, que tenia la seu central a Madrid, i també a l'empresa de grans ordinadors Sperry Rand UNIVAC. Va ser president de l'Asociación Hispano-Francesa de Cooperación Técnica y Científica, que, en coordinació amb professors de Tolosa, Grenoble i París, organitzà nombroses activitats i cursos conjunts d'automàtica i electrònica.

Catedràtic a Barcelona

El 1970, en Joan i família van haver de sobreposar-se al cop fort de la mort de l'esposa i mare. L'any següent va poder veure complert el seu anhel de tornar a Catalunya, com a catedràtic d'electrònica de l'Escola Superior d'Enginyers Industrials.

A Barcelona, si bé al principi també col·laborà amb l'empresa Control y Aplicaciones SA –dedicada al món de la instrumentació i la regulació automàtica de processos industrials– i amb la multinacional AEG, al cap d'un temps es

*Es va convertir en catedràtic
d'una matèria que s'estrenava:
regulació automàtica i calculadores*

dedicà exclusivament a les tasques docents i d'investigació en la seva càtedra. Eren uns anys de vertiginós canvi tecnològic en el camp de l'electrònica. Conseqüentment, «amb tot l'equip de col·laboradors de la càtedra d'electrònica vam endegar un canvi substancial tant en els plans d'estudi com en els laboratoris d'investigació». I va enfocar la seva especialitat cap a l'electrònica industrial o de potència.

Pocs anys més tard, l'Escola Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona s'integrà a la Universitat Politècnica de Catalunya, formada per les escoles d'enginyeria de tot el territori català. El 1988 fou elegit director de l'Escola de Barcelona, en una votació participada de tots els estaments. Una de les seves dedicacions més reconegudes va ser establir relacions internacionals entre l'Escola que dirigia i escoles superiors d'enginyeria estrangeres, amb clàusules de dobles titulacions concedides als estudiants que realitzessin cursos en algun dels països participants en els acords de multilateralitat. Així ho va fer amb l'École Central de París, la Kungliga Tekniska Hogskolan d'Estocolm, l'École Polytechnique de Nancy, el Politecnico de Torino i la Technische Hochschule de Munic. Formaren el denominat Clúster d'escoles europees d'enginyeria, i la doble titulació va tenir molt d'èxit entre centenars d'alumnes. Durant els 90 s'intensificà la seva col·laboració en publicacions especialitzades i la seva assistència a congressos nacionals i internacionals. Entremig, va haver de superar un altre gran tràngol, la mort del seu fill Xavier.

Gaudir de la natura, gaudir de l'art

La jubilació per a en Joan no ha volgut dir deixar la universitat, ja que la UPC el nomenà catedràtic emèrit i per tant segueix actiu en el món acadèmic, mantenint intercanvis amb col·legues i empreses de la seva especialitat i participant en simposis i congressos; segueix col·laborant en revistes de la Institution of Engineering and Technology (IET), de la Institution of Electrical and Electronic Engineers (IIEEE) i de l'European Power Electronics Association (EPE).

S'equivocaria de mig a mig, però, qui veïes Joan Peracaula com un home tancat en la seves classes, en els seus laboratoris i en la seva ciència de l'electrònica. És un home sempre obert als pobles i a la seva gent, i a tots els missatges artístics. Des de sempre, quan ha pogut, ha fet escapades per gaudir dels seus Alt i Baix Empordà; per esplaiar-se amb els seus paisatges. De petit i d'adolescent, passava els estius a casa d'uns oncles de Selva de Mar; i també feia estades a les Olives, amb els familiars de la seva mare, voltat d'hortes, pinedes i ceps. Fa un temps que té la sort de poder seguir gaudint d'aquestes costes, muntanyes i planes amb la seva esposa Assumpció, pintora de vocació i de família originària de l'Alt Empordà. «M'agrada caminar per la natura i per carrers de poblets com Selva de Mar, on a vegades ens havíem barallat tirant-nos pedres amb els meus cosins, i des d'on baixàvem sovint a la riera, quasi seca, a agafar granotes».

Pere Joan Sureda és doctor enginyer industrial.

*Malgrat la jubilació,
segueix actiu
en el món acadèmic*

PER SABER-NE MÉS: [RdGLINK](#)